

Welkom

Rechtspraak Pensioen en scheiding – 9 november 2023 – deel 2

Mr. Wim P.M. Thijssen

Advocaat bij Pensioenadvocaten.nl en verbonden aan het VU
Expertisecentrum Pensioenrecht

Deel 2:

1. Rechtbank Rotterdam 28 februari 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:2055
2. Rechtbank Amsterdam 19 april 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:2081
3. Gerechtshof 's-Hertogenbosch 26 april 2023, ECLI:NL:GHSHE:2023:1377
4. Gerechtshof Amsterdam 23 mei 2023, ECLI:NL:GHAMS:2023:1173
5. Rechtbank Noord-Holland 24 mei 2023, ECLI:NL:RBNHO:2023:4154
6. Rechtbank Den Haag 24 mei 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:7436
7. Gerechtshof Den Haag 30 mei 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:969
8. HR 23 juni 2023, ECLI:NL:HR:2023:949
9. Gerechtshof 's-Hertogenbosch 27 juni 2023, ECLI:NL:GHSHE:2023:2078
10. Gerechtshof Amsterdam 4 juli 2023, ECLI:NL:GHAMS:2023:1552
11. Gerechtshof Den Haag 11 juli 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:1314
12. Rechtbank Zeeland-West-Brabant 19 juli 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:6510

Rechtbank Rotterdam 28 februari 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:2055

Aandelenwaardering:

- Rekening houden met daaraan verbonden AB-claim
- HR 24 februari 2006, ECLI:NL:2006:AU6095 en HR 23 februari 2018, ECLI:NL:2018:281: latente belastingclaim op dezelfde wijze waarderen als het onderliggende vermogensbestanddeel waarover belasting zal worden geheven
- Rekening houden met tarief dividendbelasting
- Opmerking: pensioen in eigen beheer waarderen op commerciële waarde

Rechtbank Rotterdam 28 februari 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:2055

Feiten:

- BV met pensioen in eigen beheer
- Ex-partner stelt dat haar rechten extern moeten worden ondergebracht per de datum van werkelijke onderbrenging
- Beroep op peildatum-arrest HR 14 februari 2020, ECLI:NL:HR:2020:276
- DGA doet beroep op financiële onmacht, stelt dat die niet verwijtbaar is en dat geen verzekeraar een verzekering voor onderbrenging aanbiedt

Rechtbank Rotterdam 28 februari 2023, ECLI:NL:RBROT:2023:2055

Rechtbank:

- Hoofduitgangspunt is dat de DGA de rechten van zijn ex-partner op zijn pensioen in eigen beheer dient onder te brengen op basis van de commerciële waarde (de koopsom verzekeraar) per de datum waarop onderbrenging feitelijk wordt gerealiseerd (note: de commerciële waarde is het bedrag dat de BV nodig heeft om de pensioenverplichting na te komen; bedoeld is de marktwaarde)
- De ex-partner heeft dat bedrag niet aan het verzoek ten grondslag gelegd zodat de vordering wordt afgewezen (geen oordeel over de solvabiliteit- en liquiditeitspositie van de BV)

Rechtbank Amsterdam 19 april 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:2081

Voorkennis:

- Art. 71 Rv.: verwijzing van kanton naar andere kamer rechtbank en andersom
- Art. 93 aanhef en onder b Rv.: zaken met onbepaalde waarde behandeld door de kantonrechter als “duidelijke aanwijzing” bestaat dat waarde niet hoger is dan € 25k
- Art. 93 aanhef en onder c/d Rv.: aardzaken

Rechtbank Amsterdam 19 april 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:2081

Feiten:

- Vordering tot betalingen uit hoofde van pensioenverevening ingesteld bij rechtbank
- Geen mededelingsformulier ingezonden aan het uitvoeringsorgaan
- Achterstallige vordering € 11.439,90
- Toekomstige termijnen onbepaald maar wel gevorderd
- Gedaagde werpt onbevoegdheidsincident op en vordert verwijzing naar kantonrechter

Rechtbank Amsterdam 19 april 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:2081

Rechtbank:

- Onderzoekt of er duidelijke aanwijzing is dat de waarde van de vordering niet hoger is dan € 25k
- Rechtbank gaat er van uit dat ook de toekomstige termijnen meetellen voor het bepalen van de bevoegdheid
- Rechtbank maakt inschatting waarde toekomstige termijnen op basis van schatting maandbedrag uitgaande van de achterstallige vordering en de levensverwachtingen van partijen
- Geschatte waarde vordering hoger dan € 25k
- Rechtbank bevoegd

**Gerechtshof 's-Hertogenbosch 26 april 2023,
ECLI:NL:GHSHE:2023:1377**

Feiten:

- Conserverende belastingaanslag in verband met emigratie
- Nederland als bronstaat bevoegd tot heffing over het pensioen omdat het een publiekrechtelijk pensioen betreft
- Belanghebbende stelt dat ten onrechte geen rekening is gehouden met pensioenverevening
- De waarde van zijn ouderdomspensioen moet worden vastgesteld op basis van het bedrag aan ouderdomspensioen verminderd met het recht op uitbetaling van ouderdomspensioen aan zijn ex-partner op grond van pensioenverevening

**Gerechtshof 's-Hertogenbosch 26 april 2023,
ECLI:NL:GHSHE:2023:1377**

Hof:

- De waarde van het ouderdomspensioen is door de pensioenuitvoerder (ABP) vastgesteld
- Niet is gebleken dat geen rekening is gehouden met de pensioenverevening
- Opmerking: hoewel bij pensioenverevening de vereveningsplichtige het volledige pensioen behoudt en de ex-partner slechts een recht op uitbetaling verkrijgt, wordt bij de waardering uitgegaan van de feitelijke pensioenbetalingen aan de vereveningsplichtige
- Vgl. Ars Aequi 1991, nr. 11, blz. 998-1003

**Gerechtshof Amsterdam 23 mei 2023,
ECLI:NL:GHAMS:2023:1173**

Behoeftte van de kinderen aan kinderalimentatie en de vrouw aan partneralimentatie

- Behoeftte vastgesteld op basis welstand partijen tijdens het huwelijk
- Rekening gehouden met kennelijk contractueel verplichte premie arbeidsongeschiktheidsverzekering en pensioenpremie
- Rekening gehouden met gemiddeld opgenomen dividend
- Argument dat dividend niet voor de huishouduitgaven werd besteed genegeerd

**Gerechtshof Amsterdam 23 mei 2023,
ECLI:NL:GHAMS:2023:1173**

Draagkracht voor betaling kinderalimentatie en
partneralimentatie

- Rekening gehouden met de kennelijk contractueel verplichte premie arbeidsongeschiktheidsverzekering en pensioenpremie
- Tevens rekening gehouden met dividendcapaciteit voor de draagkracht voor betaling van kinderalimentatie

Rechtbank Noord-Holland 24 mei 2023, ECLI:NL:RBNHO:2023:4154

- Pensioenverrekening volgens het arrest Boon/Van Loon (HR 27 november 1981, ECLI:NL:HR:1981:AG4271)
- Attestatie de vita als voorwaarde geëist voor betalingen op grond van pensioenverrekening
- Verrekeningsplichtige betaalt niet onvoorwaardelijk maar eist iedere 3 maanden levensteken (korte e-mail)
- Verrekeningsgerechtigde stelt dat onvoorwaardelijk moet worden betaald omdat verrekeningsplichtige eventueel na haar overlijden teveel betaalde bedragen kan terugvorderen van haar erfgenamen

Rechtbank Noord-Holland 24 mei 2023, ECLI:NL:RBNHO:2023:4154

Oordeel:

- Vordering verrekeningsgerechtigde tot onvoorwaardelijk betalen pensioenverrekeningsbedragen toegewezen
- Geen oordeel over de gestelde voorwaarde van het geven van een “levensteken”

Rechtbank Noord-Holland 24 mei 2023, ECLI:NL:RBNHO:2023:4154

Interessante rechtsvragen:

- Kunnen erfgenamen te weinig betaalde verrekeningsbedragen vorderen van de verrekeningsplichtige na het overlijden van de verrekeningsgerechtigde
- Kan een verrekeningsplichtige teveel c.q. te lang (na overlijden van de verrekeningsgerechtigde) betaalde verrekeningsbedragen terugvorderen van de erfgenamen

Rechtbank Den Haag 24 mei 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:7436

Partneralimentatie uit pensioen te voldoen

- Alimentatieplichtige legt pensioenopgave uit 2020 over
- Rechtbank indexeert het pensioen en stelt op basis daarvan de alimentatie vast op een vastgesteld bedrag

**Rechtbank Den Haag 24 mei 2023,
ECLI:NL:RBDHA:2023:7436**

Spannende uitspraak: neen...of toch?

- Alimentatie luidt in een vastgesteld bedrag
- Bij wijziging van omstandigheden kan wijziging worden verzocht, lat ligt hoog
- Wet toekomst pensioenen:
 - Veel pensioenen worden variabel
 - Veel pensioenen worden “ingevaren”
 - Alimentatie uit pensioen vaststellen in % van het pensioen kan op grond van art. 1:156 BW (lid 3 maakt het verbinden van voorwaarden mogelijk)

**Gerechtshof Den Haag 30 mei 2023,
ECLI:NL:GHDHA:2023:969**

Bepaling in vaststellingsovereenkomst:

“De door de man opgebouwde ouderdomspensioenaanspraken zullen worden verevend conform de in artikel 3 lid 1 van de Wet VP opgenomen standaardregeling. De man en [BV 1] verbinden zich om uiterlijk op 31 december 2012 een zodanig bedrag af te storten bij een door de vrouw aan te wijzen verzekeringsmaatschappij, als te berekenen door ..., aan de hand van de datum waarop de echtscheiding tussen partijen definitief en onherroepelijk is geworden door inschrijving in de registers van de burgerlijke stand, omvattend de aanspraken op ouderdomspensioen.”

Gerechtshof Den Haag 30 mei 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:969

DGA:

- Wenst externe onderbrenging bij een verzekeringsmaatschappij, omdat de BV dan een verzekering kan sluiten tot restitutie van het overblijvende kapitaal bij vóóroverlijden van de vereveningsgerechtigde (in de praktijk een dalende risicoverzekering)

Vereveningsplichtige:

- Wenst onderbrenging bij eigen opgerichte BV

Gerechtshof Den Haag 30 mei 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:969

Hof:

- Vaststellingsovereenkomst uitleggen op basis van Haviltex-methode
- Verhouding tussen partijen is slecht zodat er een belang bij is ze uiteen te houden
- Fiscaal is onderbrenging bij een eigen pensioenlichaam van de vereveningsgerechtigde toegestaan
- De vereveningsgerechtigde had verklaard bereid te zijn tot een constructie waarbij de eigen BV een restkapitaal terugstort aan de BV van de DGA
- DGA verplicht tot externe onderbrenging bij de eigen BV van de vereveningsgerechtigde

HR 23 juni 2023, ECLI:NL:HR:2023:949

Pensioenverweer gevoerd door onderbewindgestelde

Voorkennis:

- Art. 1:381, lid 2 BW: de onder curatele gestelde is onbekwaam rechtshandelingen te verrichten voor zover de wet niet anders bepaalt
- Art. 1:381, lid 3 BW: een onder curatele gestelde is wel bekwaam rechtshandelingen te verrichten met toestemming van zijn curator, voor zover deze bevoegd is die rechtshandelingen voor de onder curatele gestelde te verrichten

HR 23 juni 2023, ECLI:NL:HR:2023:949

Pensioenverweer gevoerd door onderbewindgestelde

Voorkennis:

Art. 1:382 BW:

- Uitzondering zoals bedoeld aan het slot van art. 1:381 lid 2 BW
- Hij die uit hoofde van gewoonte van drank- of drugsmisbruik onder curatele is gesteld, blijft bekwaam tot het verrichten van familierechtelijke handelingen voor zover de wet niet anders bepaalt

HR 23 juni 2023, ECLI:NL:HR:2023:949

Pensioenverweer gevoerd door onderbewindgestelde

Voorkennis:

Wetsgeschiedenis:

- Onder ‘familierechtelijke handelingen’ in de zin van art. 1:382 BW valt het als verzoeker of verweerder optreden in een echtscheidingsprocedure
- Maar daaronder vallen niet rechtshandelingen op het gebied van het huwelijksvermogensrecht

HR 23 juni 2023, ECLI:NL:HR:2023:949

Hoge Raad:

- Pensioenverweer kan niet worden gevoerd door onderbewindgestelde
- Het is zuiver financieel van aard, vermogensrechtelijk
- Het geldt niet als familierechtelijke handeling
- Pensioenverweer kan slechts worden gevoerd met toestemming curator

Gerechtshof 's-Hertogenbosch 27 juni 2023, ECLI:NL:GHSHE:2023:2078

Feiten

- Huwelijk in 1972, echtscheiding in 1993
- Convenant bevat afspraak over pensioenverrekening die nooit is uitgevoerd
- Vrouw vordert pensioenverrekening (achterstallige en toekomstige betalingen)
- Man doet beroep op rechtsverwerking

Gerechtshof 's-Hertogenbosch 27 juni 2023, ECLI:NL:GHSHE:2023:2078

Rechtsverwerking:

- Rechthebbende moet zich hebben gedragen op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onverenigbaar is met het vervolgens geldend maken van zijn recht of bevoegdheid
- Vaste rechtspraak van de Hoge Raad: enkel tijdsverloop is daarvoor onvoldoende
- Er moet sprake zijn van bijzondere omstandigheden op grond waarvan bij de wederpartij gerechtvaardigd vertrouwen is gewekt dat de rechthebbende zijn aanspraak niet meer geldend zal maken, of waardoor de positie van de wederpartij onredelijk verzwaaard of benadeeld zou worden indien het recht of de bevoegdheid alsnog geldend wordt gemaakt
- Tijdsverloop kan wel als een van de relevante omstandigheden meewegen bij beoordeling van de vraag of de rechthebbende zich heeft gedragen op een wijze die naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onverenigbaar is met het vervolgens geldend maken van zijn recht of bevoegdheid (zie o.m. HR 11 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2574)

Gerechtshof 's-Hertogenbosch 27 juni 2023, ECLI:NL:GHSHE:2023:2078

Hof:

- Omstandigheden die de man aanvoerde rechtvaardigen geen beroep op rechtsverwerking:
 - Vrouw wenste geen regeling te treffen
 - Hoge advocaatkosten
 - Oplopen van de achterstand (daarmee had de man rekening kunnen houden)
 - Mislopen fiscale aftrek
 - Geen andere bijzondere omstandigheden

Gerechtshof Amsterdam 4 juli 2023, ECLI:NL:GHAMS:2023:1552

Voorkennis art. 3:196 BW:

- Een verdeling van een huwelijksgoederengemeenschap is vernietigbaar, wanneer een deelgenoot over de waarde van een of meer te verdelen goederen heeft gedwaald en daardoor voor meer dan een vierde is benadeeld
- Een verdeling is niet op grond van dwaling vernietigbaar, indien de benadeelde de toedeling te zijnen bate of schade heeft aanvaard

In deze zaak was de vraag of verzwijging van te verevenen pensioenrechten of onjuiste informatie over de waarde daarvan een beroep op art. 1:196 BW mogelijk maakt

Gerechtshof Amsterdam 4 juli 2023, ECLI:NL:GHAMS:2023:1552

- Bij beoordeling of de vrouw voor meer dan een kwart is benadeeld op grond van verzwijging van vergeten goederen speelt verzwijging van te verevenen pensioenrechten geen rol
- Pensioenrechten maken op grond van art. 1:94, lid 2, aanhef en onder b BW geen onderdeel uit van een ontbonden te verdelen huwelijksgoederengemeenschap

Gerechtshof Amsterdam 4 juli 2023, ECLI:NL:GHAMS:2023:1552

- Partijen waren afstand van pensioenverevening overeengekomen
- Verveningsgerechtigde wenst die overeenkomst te vernietigen
- Argumenten:
 - Zij was niet gecompenseerd voor het doen van afstand van pensioenverevening
 - De alimentatie was te laag vastgesteld
 - Zij had geen recht op volledige AOW omdat ze niet altijd ingezetene van Nederland was
 - Ze kon tijdens het huwelijk niet werken omdat de man veel op reis was
- Vordering afgewezen, niet voldoende onderbouwd omdat de vrouw was geïnformeerd tijdens de mediation

**Gerechtshof Den Haag 11 juli 2023,
ECLI:NL:GHDHA:2023:1314**

Feiten:

- De DGA had pensioen in eigen beheer opgebouwd bij zijn holding BV
- Als gevolg van de financiële crisis vanaf 2008 vielen de activiteiten van de deelnemingen weg
- Een deelneming was gefailleerd
- De andere deelneming werd verkocht
- De DGA verlegde zijn activiteiten

Gerechtshof Den Haag 11 juli 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:1314

Feiten:

- Echtscheiding in 2008
- De DGA ontving het advies zijn activiteiten onder te brengen in een eenmanszaak, onder meer vanwege de hoge alimentatielasten
- Verzoek tot wijziging alimentatie was afgewezen
- Gevolg van het verleggen van de activiteiten was dat het pensioen in eigen beheer verdampte

Gerechtshof Den Haag 11 juli 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:1314

Vordering:

- Ex-partner had recht op pensioenverevening en bijzonder partnerpensioen ten laste van het pensioen in eigen beheer van de DGA
- Ex-partner vordert externe onderbrenging van haar rechten
- In feite vordert zij schadevergoeding
- Rechtsgrond: onrechtmatige daad + onbehoorlijk bestuur (ernstig verwijtbaar persoonlijk handelen)

Gerechtshof Den Haag 11 juli 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:1314

Hof:

- Geen onbehoorlijk bestuur en geen onrechtmatige daad
- DGA mag de inkomensstroom van de BV naar privé verleggen
- Een DGA *“is niet een goed dat dienstbaar moet blijven aan de rechtspersoon”*
- Alle overige aangevoerde feiten en omstandigheden (onder andere omtrent de rol van de accountant) leiden niet tot een ander oordeel

**Rechtbank Zeeland-West-Brabant 19 juli 2023,
ECLI:NL:RBZWB:2023:6510**

Feiten:

- Verzoek tot echtscheiding
- Verzoek tot vaststelling kinderalimentatie als nevenvoorziening
- Draagkracht beide partners afzonderlijk vastgesteld

Rechtbank Zeeland-West-Brabant 19 juli 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:6510

Rechtbank:

- Stelt de draagkracht van beide partners vast
- Houdt voor beide partners rekening met “*de van toepassing zijnde (pensioen)premies*”
- Niet blijkt of het gaat om wettelijke verplichte, contractueel verplichte of niet contractueel verplicht pensioenpremie

Dank voor uw aandacht

Vergeet u niet de toetsvragen
te beantwoorden